HET PORTRET

DOOR GEORGETTE WARD

Het hekje klapte open, weer dicht. Ferme, regelmatige stappen kwamen nader. Ze zaten om de tafel, Moeder en Lies. Moeder stopte kousen, Lies naaide. Het was stil in de kamer, zoodat de stappen buiten duidelijk hoorbaar waren.

„Daar komt de post," zei Lies, op de klok kijkend. Ze was al opgestaan, liep naar de deur, die de post reeds openduwde.

„Goeienavond," zei hij ; „asjeblieft, 'n brief."

„Dank je wel." Lies, gauw, bekeek het adres bij de ganglamp. „Miss E. Bentick, Dorpsweg, Niebosch. (Holland)." Ja, dat was zij. Gek, 'n vreemde hand, een buitenlandsche postzegel. Wat kon dat zijn ?

„Nou, goeienavond", zei de post, de deur weer dichttrekkend.

„'n Avond," zei Lies afwezig, nog steeds met den brief onder de ganglamp staand.

De post, grove, boersche man, brieventasch over den schouder, lantaarntje in de hand, groote waterlaarzen tot aan zijn knieën, want de dorpswegen waren modderig, op sommige plaatsen schier onbegaanbaar, stapte het paadje weer af. Weer klik-klakte het hekje. Lies stond nog steeds met den brief in de hand, nu bestudeerend den achterkant : Sent by E. Harwin, Box 486 Livingston, Montana, U. S. A. Forsch en duidelijk stond het daar. Beslist een mannenhand, dacht ze.

„Is er wat bijzonders ?" klonk Moeders stem uit de kamer.

„Neen," riep Lies.

„Waar blijf je dan ?"

„Ik kom al." — Met den brief kwam ze binnen, gooide hem neer op tafel, vlak voor Moeder. — „Van wie kan die zijn ?"

Moeder pakte den brief op, hield hem onder het lamplicht, las langzaam : „Miss E. Bentick, Dorpsweg, Niebosch, Holland . . . Dat ben jij !"

„Ja, dat weet ik wel. Maar kijkt u nu eens naar den afzender. E. Harwin. . . . Hebt u daar ooit van gehoord ?"

„Nee," zei Moeder, lang nadenkend. „Nooit."

Toen nam Lies haar schaartje, sneed voorzichtig de enveloppe open, en heèl behoedzaam haalde ze twee groote vellen mailpapier te voorschijn. Ze keek de eerste bladzij langs. „O jé, Engelsch," zei ze dan. „Dear Miss Bentick," was de aanhef.

„Van wie is die brief nou ?" vroeg Moeder ongeduldig.

Lies zocht naar de onderteekening : Yours truly Edward Harwin stond er onder. „Ja, weet ik het," zei ze. „Van een Edward Harwin. Ik ken geen Edward Harwin."

„Nou, lees dan ook," drong Moeder.

„Nou ja, u vraagt me toch immers iets." Ongeduld wrevelde in Lies om haar Moeder. — Zich bij de tafel zettend, begon ze langzaam te lezen.

„Lees je hardop ?" verzocht Moeder.

„Och, laat u mij nu astublieft eerst zien wat er in staat. Ik moet het immers voor u vertalen."

Moeder, met driftig op en neer beweeg van stopnaald, boog zich weer over de kous. Echt plagerig van Lies, om eerst zelf te willen lezen. Ze kon toch wel begrijpen, dat zij ook nieuwsgierig was. — Lies las met aandacht. Toen ze het eerste vel neerlegde, zag haar gezicht rood, grèpen haar handen gretig naar het tweede.

„Wat schrijft hij ? En wat is het voor een man ?" vroeg Moeder, die zich niet meer bedwingen kon, steeds tersluiks naar Lies gekeken had, hoe die regel na regel doorvloog, nu al het tweede blad opnam. En zij wist nog van niets.

„'k Zal het u direct vertellen," zei Lies haastig doorlezend. Maar toen ze aan de onderteekening gekomen was : Yours truly Edward Harwin, bleef ze voor zich uit zitten staren met een zoo afwezigen blik in haar oogen, alsof ze Moeders tegenwoordigheid totaal vergeten had. — Die zat zich te verbijten. Zoo was ze nou altijd, die Lies. Uren kon ze in gedachten zitten, een heelen avond kon ze stommetje spelen. Nergens interesseerde ze zich voor, huishouden, ho maar, daar had ze een broertje aan dood. Als zij er geen stokje voor stak, zat ze heele dagen te lezen.

En omdat ze zich niet meer in kon houden, viel ze vinnig uit tegen Lies : „Wat zit je toch te suffen ? Ga liever voor de koffie zorgen. Als vader aanstonds thuiskomt. . . ."

„Moet u dan niet weten, wat er in den brief staat ?" vroeg Lies, opgeschrikt uit haar droomerijen.

„Nee, dat kan me niks meer schelen," huichelde Moeder nòg kwaad.

„Dat meent u niet," zei Lies vriendelijk-geduldig. Anders maakten Moeders vinnigheden haar gauw kriegel, maar nù, door den brief, voelde ze zich zoo licht en blij en verdraagzaam. „Kom, ik zal u eerst maar vertellen, wat er instaat. Dan vertaal ik hem aanstonds woordelijk voor u. Of moet ik eerst koffiewater opzetten ?"

„Nee, vertel nou maar," zei Moeder, doorstoppend en niet opkijkend naar Lies.

„U weet toch wel, dat ik een paar maanden terug mijn portret gestuurd heb, naar de Van Manens in Amerika ?"

„Ja, en ?"

„Nou, die Harwin, die Edward Harwin, die dezen brief schrijft, komt veel bij de Van Manens aan huis, hij heeft daar mijn portret gezien, en nu vraagt hij me, of we zullen correspondeeren."

Moeders hand met de stopnaald erin, bleef kluchtig geheven van verbazing. „Een Amerikaan ! Wat moet daar van komen ?" zei ze hoofdschuddend.

„Niks, niks," viel Lies opeens onverwacht-driftig uit. „Hè, hoe kan u nu direct aan zooiets denken ? Hij vraagt toch gewoon of we zullen còrrèspòndeèrèn. En ik dòe het hoor !" ze gooide den brief neer. Herhaalde : „Ik dòe het."

„Je moet eerst maar eens afwachten, wat Vader ervan zegt," knorde Moeder.

„Kan me wat schelen ! Ik ben nog een kind zeker ! Volgende maand drie-en-twintig ! 'k Ben oud genoeg hoor, om te weten wat ik wil."

„Ik zou nou maar niet zoo opstuiven," zei Moeder, weer venijnig stoppend. „Voor mijn part schrijf je aan dien snoeshaan in Amerika. Ik zal er me niet meer mee bemoeien."

Lies, den brief ritsend van de tafel, liep de kamer uit, naar de keuken. Ze zou toch maar koffiewater opzetten, anders kreeg je nog meer herrie. Doch alle pleizier was voor haar al weer van den brief af. In de koude, holle keuken, waar een klein petroleum-lampje laag-ongezellig brandde, zette ze koffiewater op het gas, draaide het lampje hooger op, ging, op den rand der keukentafel zittend, den brief nog eens overlezen. Ze kwam weer heelemaal in haar humeur. Toch 'n eenige brief. Hij schreef verbazend aardig, die Edward Harwin. Leuke naam ook. Echt Amerikaansch ! Ze zou hem morgen direct terugschrijven.

Den brief in haar blouse verbergend, bleef ze droomerig op de tafel zitten, wachtend tot het water kookte. Toen zette ze koffie, kwam met de koffiekan de kamer weer binnen, waar Moeder nog steeds zat te kousstoppen, boosheidsrimpels in voorhoofd. Lies stak het lichtje aan.

„'k Heb al koffie gezet," zei ze kalm. — Er kwam geèn antwoord.

Toen vader thuiskwam, spraken geen van beiden over den brief. Lies las, Moeder zweeg.

„Is er weer iets ?" vroeg Vader, ongeduldig om de onaangename stilte, die weer was tusschen Moeder en Lies.

„Nee," zei Lies. — Moeder bleef zwijgen.

Toen de klok tien uur sloeg, werd het Lies te benauwd in de kamer, stond ze op, haar boek dichtklappend. „Ik ga naar bed," zei ze een mimiek van gapen makend, „ik ben moe. Welterusten." — Ze gaf Vader en Moeder geen nachtzoen, dat deed ze al lang niet meer. Ze was nu maar blij, dat ze het niet hoefde te doen, dat ze zoo met een gewoon „welterusten" de kamer uit kon gaan. Hè, wat was 't weer ongezellig geweest.

In de gang stond ze even stil ; dan zacht liep ze naar de voorkamer, waarvan ze voorzichtig de deur opende. Als Moeder haar hoorde, was het weer mis. Op de teenen sloop ze naar den schoorsteenmantel, waarop haar portret stond. Voorzichtig tastte ze, om vooral niets omver te stooten. Toen voelde ze het portret, nam het weg, en weer heèl behoedzaam sloop ze de kamer uit.

Boven op haar kille slaapkamertje kleedde ze zich haastig uit bij flikkerend kaarsvlammetje, kroop ze gauw in bed. En bij het door den tocht heen en weer walmende kaarslichtje las ze dèn brief nog eens over, bekeek ze haar portret, hèt portret, dat toch de oorzaak van alles was, aandachtig, alsof ze het nooit eerder gezien had. 't Was een mooi portret, maar wel erg geflatteerd, dacht ze. Zoo knap was ze lang niet. Zich ver uit het bed buigend, nam ze van de waschtafel een handspiegel, vergeleek. Haar haar leek donker op het portret, en in werkelijkheid was het rossig met hier en daar een donkerder streep. Haar oogen leken zwart, en ze waren toch blauw, groenig-blauw. Ze opende ze wijd, keek. Ja, èn flets waren ze. En haar neus was op het portret zoo mooi recht, en in werkelijkheid stond hij wat scheef. Het eenige goeie, van haar gezicht, en dat kon je juist op het portret nièt zien, waren haar tanden. Ze op elkaar klikkend, hield ze den handspiegel dichterbij, bewonderde de egale, witte tandjes, die, als ze lachte, aan haar gezicht een lieve expressie gaven. Nu lachte ze tegen den spiegel, knikte, het rossige haar wat naar voren halend, zoodat een schaduw viel over de oogen, die opdonkerden. En àl maar weer lachte ze, of glimlachte, zoodat alleen een klein, wit streepje van fijne tandjes schemerde tusschen haar lippen. Zoo bleef ze coquetteeren met haar gezicht in den spiegel, tot haar armen, die paarsig uit de mouwen van haar nachtjapon staken, ijskoud aanvoelden.

Toen strekte ze zich behaaglijk, blies de kaars uit, die voor een groot deel opgebrand was — als Moe daar nu maar niet oplette, dacht ze — en probeerde te slapen. De brief lag onder haar hoofdkussen.

Den volgenden morgen, 't was nog vroeg, even zeven uur, werd ze geroepen. Hu ! Rillerig verborg ze de handen, die ze even boven het dek stak, en die direct de venijnige kou aanvoelden, weer onder de dekens. 't Leek bar-koud te zijn. En wat was 't nog ongezellig donker. Ze had geen trek in opstaan, waarom moest ze nou ook alweer zoo vroeg ?. . . Doch midden in haar vervelend gedenk, schoot het door haar heen, dat er iets bijzonders geweest was, iets prettigs — de brief — en tegelijk heesch ze zich uit het smalle ledikantje, waschte, kleedde zich gehaast, rillig. Toen ze heur haar opmaakte, zag haar gezicht bleek, ondanks het frissche wasschen, leken de oogen grauwig flets, de mond smal, bloedeloos. Direct verloor ze haar opgewektheid, miste ze den lust een nieuwen, langen, vervelenden dag in te gaan. Traag sloften haar voeten naar beneden, waar Moeder in een oude ochtendjas, haar nog onopgemaakt, al in de weer was om de kachel aan te maken.

„Morgen," zei Lies stug.

Moeder knikte even, bedisselde direct : „Zet jij nu vast thee, en zorg dat de kamer klaar is, voordat Vader beneden komt," blies dan weer in de kachel, die niet trekken wou. Lies, bedenkend dat elke dag dezelfde was, alle dagen even lamlendig en saai waren, volgepropt met huishoudelijke bezigheden, die ze haatte, liet het water in den theeketel loopen, plofte het gas aan. En beet op haar lippen, om niet onwijs te gaan huilen, waar Moeder bij was.

Maar dien morgen, toen ze in een verloren oogenblikje den brief, waar gelukkig niet meer over gesproken werd, beantwoordde, eerst in klad met behulp van een dictionnaire, toen keurig overgeschreven op haar mooiste linnenpostpapier, kwikte ze weer op, voelde ze zich blij en vroolijk worden. Er was tòch met den brief werkelijk iets prettigs gekomen in de dorre, saaie sleur van haar alledaagsch leventje.

Een week daarna kwam er een brief van Rie van Manen, een vroegere, intieme schoolvriendin van Lies. Rie was een paar jaar ouder, al lang getrouwd en naar Amerika gegaan. Rie bedankte voor het portret, schreef : „Je ziet er patent uit meid. Ik zou je haast niet herkend hebben. Je bent wel veranderd hoor, in de laatste jaren. En je hebt ook al een conquête gemaakt hier in „the far west." Bij ons komt veel aan huis, een zekere Mr. Edward Harwin. Ik liet hem jouw portret zien, en hij was meteen enthousiast, vroeg je adres, en zei, dat hij je schrijven wilde. Je hebt zijn brief zeker al ontvangen hè ? Wat kan het toch raar loopen in de wereld — jij in correspondentie met een van onze beste vrienden. En wie weet ? ! ! ! Zeg aan je ouders als geruststelling please, dat hij een degelijke, flinke man is, en eigenaar van een groot farm, veèl grooter dan de onze. Zoodat — als. . . . je begrijpt me wel hè ? 'k Zou het eenig vinden Lies, hier in de wildernis gezelschap te krijgen. 't Is een moeilijk, maar heerlijk vrij leven, wat jou ook zeer zeker bevallen zou. Ik heb onzen kleinen Boy zooveel van Aunt Lizzy verteld, dat hij me vanochtend vroeg, of je haast komt. Als Kees dezen brief in handen krijgt, zegt hij vast : „Vrouwtje, wat ben je weer aan het doorslaan geweest. . . ."

Rie's brief was nòg prettiger haast dan die van Edward Harwin. Lies liet hem expres Moeder lezen, die wel eerst haar hoofd schudde over al dien flauwen onzin, maar er toch later uit zichzelf weer over begon. Ze scheen er ook met Vader over gesproken te hebben, die tenminste 's middags aan tafel opmerkte, dat hij zich nergens mee bemoeide. En Lies, 's avonds werkend aan een theekleedje voor Moeder, droomde heerlijke, wilde toekomstdroomen.

De wintersche dagen gingen in het afgelegen, kleine dorpje voorbij, gelijk zoovele winters voorbijgegaan waren. Lies fantaseerde die winterdagen door, ging veèl wandelen, alleen, want vriendinnen had ze niet meer gehad, nadat Rie weggegaan was. En toch niet alleen, want in haar gedachten was steeds Edward — zooals ze hem nu noemde — bij haar. En ze sprak tegen hem, langzaam haar zinnen in het Engelsch formeerend.

De correspondentie werd steeds intiemer. Hij schreef : „My dear Lizzy" — Zij : „My dear Edward" terug. In haar stijf, schoolsch Engelsch vol fouten, vertelde ze hem alles en alles. Van huishoudelijke verdrietelijkheden af, tot den inhoud van de boeken, die ze las, toe. Ze beschreef haar wandelingen, een sneeuwlandschap, den indruk, dien het dorp op haar gemaakt had op een triesten winternamiddag. Elken dag schreef ze haar gedachten neer, en elke week gingen haar brieven naar Amerika, zooals ook geregeld iedere week de post zijn brieven bracht, in de groote, vierkante enveloppen, waarop zijn flink, Amerikaansch schrift. De post keek meesmuilend wanneer hij haar zoo'n brief overreikte. En zij, ze lachte oòk maar, zooals ze veel deed in den laatsten tijd, omdat er iets ongekend-moois in haar leven gekomen was.

Op een dag kreeg ze een bewijs voor een aangeteekend stuk uit Amerika. „Nou, wat kan dat zijn ?" bromde Moeder, die er wantrouwend naar keek. Toen het postkantoor 's middags om drie uur open was, stapte ze er langs de modderwegen, want het had dagen geregend, naar toe. Ze wist haast wel, wat het zijn zou. Ze was niets verwonderd toen ze het vierkante pakje in handen kreeg, waarop in den hoek „photograph" stond, in groote, duidelijke letters. Het was zijn portret, waar ze op gehoopt had. Thuis, Moeder in de voorkamer wetend, liep ze vlug achterom naar de keuken. En daàr maakte ze het pakje open. Haar vingers trilden eenigszins, toen ze het carton wegschoof, en nog èven wachtte ze, voor ze het portret uit het vloeipapier schoof. Hij mocht leelijk zijn, èrg leelijk, als hij maar een beetje flink was. — Toen keek ze. . . . In een paar heldere, oprechte oogen, in een scherp gezicht, zonder baard of snor, de vierkante kin wilskrachtig, gedecideerd. „O," zei ze, en dan nog eens, „O." Ze zat nog over het portret gebogen, toen Moeder de keuken binnenkwam.

„Wat doe je hier toch zoo lang ?"

„O, kijkt u eens," en ze hield Moeder de foto voor. — Moeder keek.

„Heb je dat van het postkantoor gehaald ?"

„Ja."

„Nou, knap is hij niet hoor !"

Lies, direct verontwaardigd, viel driftig uit : „Hè, hoe kunt u dàt zeggen ? Niet knap ! Ik vind hem wèl knap, zoo flink en mannelijk."

„Verschil van smaak," zei Moeder schouderophalend. „Ik vind er niet veel aan."

Voor Lies, die nog nooit, zooals vele andere meisjes, de idylle gekend had, van in een meer dan alledaagsche